

másod napon a köz főasztalhoz nők is ültek a férfiakkal egyesben.

Az ebéi utáni időt a társas körökön kívül, a rendezőség mindenre kiterjedő gondos figyelme következtében, a kivilágított sóbányákba, tordai hasadékba s a vidékre tett kirándulások, színi előadások, tűzi játék, tánczvigalmak és hangverseny tették élvezetessé; ez utolsóban, mely több műkedvelő urak és hölgyek, valamint az akkor Tordán levő kolozsvári szintársulat tagjainak szives közreműködésével jött létre, Murányi Farkas Sándornak egy ez alkalomra írt költeménye szavaltatott el, melyet a lelkes fiatal szerző szíveségéből örömmel közlünk.

Emlékezzünk!

1568 — 1868.

Már forrt az eszmeharcz, zajongva —
 Mint tenger a vihar előtt;
 Egy jajt jelez a vész morajja,
 Hogy rá a föld döbbenve nyög.
 A bércz s a völgy virága vérben;
 Ilyet nem ért a vén Idő.
 Sok ország lön — „Isten nevében“
 Egy pusztá rom, egy temető . . .

A lobogón kereszt a hitjel;
 Isten neve az ajkakon.
 És még is, mennyi gúny a hittel, —
 És mennyi szenny a lobogón . . . !
 A gondolat bilincsre verve,
 Rajongó s bölcs, — vak egyiránt.
 Az Evangelium hitelve:
 A szeretet, mély gyászra vált.

És a nagy fogalom-zavarban
 Egy égi Eszme született,
 Mely mint a láng, zúgó viharban,
 Terjedt e bérczes hon felett.
 „Csak egy az Isten!“ volt az Eszme,

S hitünk alapja lett legott.
 Im itt vagyunk, hol e m l é k e z v e —
 A nagy mult újra fellobog.
 Oh szent s nagy e nap ünnepélye!
 Midőn e kis, de hű sereg,
 Az e m l é k e z é s e h e l y é r e
 Eljött, hogy azt, szentelje meg;
 Legyen e szép, nagy eszme áldott!
 Egykor parány, ma terebély,
 Mely bár vihart viharra látott:
 Terjedve új erőben él . . .
 Mert szép, magasztos, égi tiszta,
 Örökigazság létele;
 A hit oda tért u j r a vissza.
 Hol az ige testet nyere.
 Nem a rajongás, nem a máglyák
 Sötét tanának fénye ez, —
 Mely jégverésként szórva átkát,
 Csak pusztulást, csak vést jelez . . .
 Jött — s újra feltűnt, mint s z i v á r v á n y,
 A letarolt mezők fölött;
 A béke szent könyvét kitárván
 A számüzött vigasz előtt:
 Szeretet volt törvénye — s célja:
 Erkölcsileg új emberek;
 Követve ama tiszta p é l d a :
 Ki a keresztfán szenvedett.
 A z I s t e n e g y . . . m e g o s z t h a t a t l a n !
 Csak ő a kezdet és a vég;
 Hatalma szól fényben, viharban,
 Uralja a tenger s a lég.
 S mert vallva hiszszük ezt, hirdetjük:
 Ő az E r ő , legfőbb V a l ó .
 Imával is c s a k ő t illetjük,
 K i e g y e d ü l M i n d e n h a t ó !
 Ott a szent könyv, e hű bizonyság;
 É r t j ü k m i i s , m i i r v a o t t ;
 A b e t ű ö l t . Csak az I g a z s á g
 Mi felemelt, s megragadott.

Mi Istenünknek, a ki lélek,
 A lélek által áldozunk;
 Midőn a hit s remény kiégett:
 Csak benne enyhül bánatunk.

S kik egykoron tanítva, bátran,
 Hogy hirdetétek e tanokat:
 Ott haltak el a máglyalángban,
 Vagy ronda börtönök alatt.
 Magunkra álltunk elhagyatva,
 Miként bűnös eretnekek;
 Ott is gyűlöletet aratva
 Hol vetettünk szeretetet.

S ha volt, ki az eszmét megértve
 Pártunkra állt, küzdött velünk:
 Emlékét is szitok kísérte . . .
 Oh több! — gyalázat, mint a bűnt.
 Emlitsem-e a fejedelmet,
 Ki bölcs, nemes, szelid, míg élt?
 Olvassátok a történelmet,
 Miként bírált, miként ítelt . . . !*)

A mult ítelt, — szégyen a korra — !
 Nem értve lelked bölcs szavát;
 Ki mint a nap, pályád — ragyogva,
 Felhők között is megfutád.
 De nézd e kis, hű serget itten:
 Mily ünnepi fényben ragyog . . .
 Emléked áldva anynyi szivben,
 Dicsfény közt tűn fel alakod . . . !

S ott romjaiban Déva vára,
 Ama vérrel szentelt romok . . . !
 A kegyelet szelid virága,
 Soha ki ne hervadjon ott . . .
 A nagy, merész, tűzlelkű Dávid,
 A vértanunak sirja az;
 Ki hű, ki nagy volt mind halálig,
 A szent harcban nemes, igaz.

Gyülölje más, de mi csak áldjuk
 Még a port is, hol nyugszanak;

*) János Zsigmond.

Mert nem hiába volt csatájuk:
 A z e s z m e halhatlan maradt.
 Ez eszme üli már ma itten,
 Több százados diadalát;
 Jelélül annak, hogy az Isten
 Abban gyönyört, kedvet talált.
 Nem külső fény, világi pompa,
 E kis sereg, mit felmutat,
 A nagy igazságért harczolva:
 Miénk csupán — az ö n t u d a t.
 Egy hosszú küzdelem a multban,
 Igaztalan üldöztetés,
 Mig vértanui koszorunkban
 Lángolva ég a szenvedés.
 S élünk még is . . . s v e l ü n k a z E s z m e !
 Többé nem csak miénk e hit;
 Miként a tűz, véstől élesztve —
 Térjed nyugattól keletig,
 Fényét ma már nem, nem a máglyák,
 Hanem a s z e l l e m hinti szét . . .
 Nyujtván korunk a b é k e p á l m á t :
 Fogadjuk mint e n g e s z t e l é s t.
 Egy jobb jövő biztos hitével,
 Zengjen szív és ajk háladalt,
 Az idő, mely intéz, vezérel:
 Meghozza a végdiadalt . . .
 Hirdessétek tehát — szétmenvén —
 Mint egykor az Apostolok,
 Erős meggyőződés lángnyelvén:
 Hogy él az Eszme . . . és élni fog!
 Előre bátran! Az I g a z s á g
 Örökfényü vallása ez;
 Jelszónk: a tiszta H i t s z a b a d s á g
 Vezessen a győzelemhez.
 Rendüljenek ha kell a sziklák,
 S muljék el nap, hold, csillagok:
 Hitünk megdönteni ne bírják,
 A rohanó évszázadok!